

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ κ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Υπό Αρχιμανδρίτου Νικηφόρου Α. Κυπριανού
Εφημερίου Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Γλυκών Νερών

16 Μαρτίου 2008 (Α' Νηστειών: τῆς Ὁρθοδοξίας), Ἰωάν. 1, 44-52

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, ἀνοίγει τὸ στάδιο τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων. Ἀνοίγει τὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν, παλαιστρα ἐναντίον τοῦ σατανᾶ καὶ τοῦ κακοῦ. « Οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε, ἀναζωσάμενοι τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα (Β' Ἰδιόμελον Στιχηροῦ Τριωδίου εἰς τοὺς αἶνους Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς), ἀναλαμβάνοντες τὴν πανοπλίαν τοῦ Σταυροῦ». Ἄς ἀντιπαραταχθῶμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἔχοντες ὡς τείχος καὶ πρόχωμα τὴν πίστη, ὡς θώρακα τὴν προσευχή, ὡς περικεφαλαία τὴν ἐλεημοσύνη καὶ ἀντι μαχαίρας τὴν νηστεία, ἡ ὁποία ἀποκόπτει πᾶσαν κακίαν.

Προηγήθηκαν τῆς σημερινῆς Κυριακῆς ἄλλες τέσσερις: ἡ Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, πού μᾶς δίδαξε τὴν ταπείνωση. Ἡ τοῦ Ἀσώτου πού μᾶς ὑπέδειξε τὴ μετάνοια. Ἡ τῶν Ἀπόκρεω πού μᾶς πληροφόρησε γιὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου στὴ γῆ καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, καὶ τέλος ἡ Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς, πού μᾶς περιέγραψε τὸ δράμα καὶ τὴν τραγωδία τῶν πρωτοπλάστων, τὴν πτώση τους καὶ τὴν ἐξορία ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Ἡ σημερινὴ Κυριακὴ λέγεται πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν καὶ μᾶς προτρέπει γιὰ προσευχή καὶ νηστεία, καθαρὴ νηστεία σώματος καὶ ψυχῆς, νηστεία τοῦ στόματος, τῶν χειλέων, τοῦ νοῦ, τῆς καρδιάς, τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν, ἀποξένωση ἀπὸ κάθε ὑλικὸ καὶ πνευματικὸ πάθος. Μᾶς προκαλεῖ νὰ ἀγωνιστοῦμε τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς, νὰ νικήσουμε τὴν κακία. Μᾶς προκαλεῖ νὰ ὀπλιστοῦμε μὲ τὴ δύναμη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ν' ἀντιπαραταχθοῦμε ἔτοιμοι νὰ δώσουμε τὴ μάχη μὲ τὸν ἀντίπαλο καὶ ἐχθρό μας διάβολο, ἔχοντας ὡς πρόχωμα τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας, θώρακα καὶ ἐλπίδα τὴν προσευχή, καὶ περικεφαλαία τὴν ἐλεημοσύνη.

Ἡ νηστεία εἶναι θεῖος θεσμός, ἡ παράβαση τοῦ ὁποίου εἶχε ὡς συνέπεια τὴν ἔξωση τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου. Ἐπειδὴ δὲν νηστεύσαμε, χάσαμε τὸν Παράδεισο. Ἄς νηστεύσουμε λοιπόν, γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε σ' Αὐτόν. Ἡ νηστεία, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μέγας Βασίλειος, «εἶναι ἀρχαῖον δῶρον οὐ παλαιουμένου ἢ γηράσκον... Πατέρων ἐστὶ κειμήλιον... Νηστεία προφήτας γεννᾷ, νομοθέτας σοφίζει, εἶναι ἀγαθὸν φυλακτήριον τῆς ψυχῆς, σωφροσύνης δημιουργὸς πάντας τοὺς ἀγίους χειραγωγήσασα εἰς τὴν κατὰ Θεοῦ πολιτείαν». Καὶ συνεχίζει ὁ ἱερός πατέρας: «Πρόσεχε ὁμως μόνον τροφῆς νηστεία εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ. Νηστεία γὰρ ἀληθῆς ἢ τῶν κακῶν ἀλλοτρίωσις. Κρεῶν οὐκ ἐσθίεις ἀλλ' ἐσθίεις τὸν ἀδελφόν. Οἴνου ἀπέχεις, ἀλλ' ὕβρεων οὐ κρατεῖς».

«Νηστεύοντες λοιπόν, ἀδελφοί, σωματικῶς νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς», ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας, καὶ ὁ ἱερός ὕμνωδός συνεχίζει «τρῶσόν μου τὴν ψυχὴ Κύριε, ἵνα ἐγκρατῶς διανύσω τὴν τῆς νηστείας προθεσίαν, μὴ μόνον γαστρὸς ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων εἰσόδων τῆς ἁμαρτίας κρατῶν» (ιδιόμελον ἀποστίχων Λυχνικοῦ τῆς τρίτης Β' Νηστειῶν).

Ἄλλ' ὁμως ἡ σημερινὴ Κυριακὴ λέγεται πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν καὶ ἐφορτάζεται ὡς Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτὴ ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡ ἐορτὴ καὶ ἡ πανήγυρις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας, ὁ θρίαμβος καὶ ἡ ἐπικράτησή τῆς ἐναντίον ὄλων τῶν αἰρέσεων.

Τί εἶναι ὁμως Ὁρθοδοξία, Ὁρθόδοξη πίστη; Εἶναι ἡ πίστη τῶν Ἀποστόλων, ἡ πίστη τῶν Πατέρων, ἡ πίστη τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ πίστη στὴν ἀρχαία θεσμοθεσία τῆς μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ πίστη τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε. Ἡ Ὁρθόδοξη πίστη εἶναι ἡ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸς πού ἔχει στὰ δεξιὰ τῆς τῆ φιλοσοφία καὶ στὰ ἀριστερά τῆς τῆς αἰρέσεις.

Γι' αὐτὸ ὁ Μέγας Βασίλειος σὲ λόγο του εἰς τὸ «πρόσεχε σεαυτῶ» προτρέπει «πρόσεχε σεαυτῶ μὴ παρατραπῆς τῆς ὁδοῦ, μὴ ἐκκλίνης δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὁδῶ βασιλικῆ πορεύου». Ἡ πίστη τῶν ὀρθοδόξων εἶναι « ὅ,τι ἀκηκόασι, ὅ,τι ἐωράκασι τοῖς ὀφθαλοῖς αὐτῶν, ὁ ἐθεάσαντο καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐψηλάφησον» (Α' Ἰωάν. 1-1) οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι. Ἡ πίστη τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι ὅ,τι οἱ ἅγιες οἰκουμενικὲς Σύνοδοι κατέγραψαν σὲ ὅρους, δηλαδὴ τὴν ἀγραφή παράδοση καὶ πίστη τῆς Ἐκκλησίας

καὶ τὰ ὅσα ὁ Κύριος ἐμπιστεύθηκε στοὺς Ἀποστόλους Αὐτοῦ «κατ' ἰδίαν ἐπιλύων πάντα» (Μάρκ. 4-34).

Γι' αὐτὸ σήμερα ἐμεῖς μπορούμε καυχώμενοι ἐν Κυρίῳ νὰ ὁμολογοῦμε: «Οἱ προφῆται ὡς εἶδον, οἱ ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπελήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστὸς ὡς ἐβράβευσεν οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν». (Συνοδικὸν Ὁρθοδοξίας).

Ἡ σημερινὴ γιορτὴ, ἀδελφοί μου, ἔχει διαχρονικὸ χαρακτῆρα καὶ οἰκουμενικὴ διάσταση. Καὶ στὸ χῶρο τῆς Ὁρθοδοξίας εὐφραίνονται σήμερα ὅλοι ὅσοι βλέπουν ἀναστηλωμένη τὴν θεανδρική εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τῆς Παναγίας μητέρας Του καὶ ὄλων τῶν ἁγίων. Ἀνέκαθεν οἱ ἐκκλησίες στολίζονται μὲ ἅγιες εἰκόνες καὶ οἱ χριστιανοὶ τὶς ἀσπάζονται καὶ τὶς προσκυνοῦσαν ἀποδίδοντας τὴν τιμὴ καὶ τὴν προσύνηση στὰ πρωτότυπα. Δυστυχῶς ὑπῆρξε περίοδος κατὰ τὴν ὁποία «μέγας διωγμὸς» κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ξέσπασε, πού διήρκεσε σχεδὸν ἑκατὸ καὶ περισσότερα χρόνια, χρόνια εἰκονομαχίας, γιατί τάχα θεωρήθηκαν οἱ εὐλαβούμενοι τὰ ἱερὰ εἰκονίσματα ὡς εἰδωλολάτρες πού περιφρονοῦν τὸ Θεό. Ὅμως ξέχασαν τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ πού διὰ τοῦ προφητάνακτος Δαυὶδ λέγει:

« Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ θεός»· καὶ ἀκόμη· «τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ Αὐτοῦ ἔθαυμάστωσεν ὁ Κύριος». (Ψαλμ. 15 –στίχος 3). Ὁ δὲ οὐρανοφάντωρ Μ. Βασίλειος δογματίζει: «ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνας ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει». Ποιὸς ποτὲ δὲν ἐτίμησε τὴν εἰκόνα τῶν γονέων του ἢ καὶ τῶν φίλων του. Σκληρὸς ἦταν ὁ διωγμὸς κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων· ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Λέοντα τοῦ Ἰσαύρου ἕως τὴν ἐποχὴ Θεοφίλου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἡ μακαρία καὶ ἁγία σύζυγός του Θεοδώρα ἐστερέωσε τὴν Ὁρθοδοξία, κατέπαυσε τὴν εἰκονομαχία, ἀσπάσθηκε τὴν ἁγία εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ δημόσια διακήρυξε «Εἴ τις τὰς ἱερὰς εἰκόνας οὐ προσκυνεῖ καὶ ἀσπάζεται, σχετικῶς οὐ λατρευτικῶς, οὐχ ὡς θεοὺς ἀλλ' ὡς εἰκόνας ἀρχετύπων, διὰ τὸν πόθον, εἴη τὸ ἀνάθεμα».

Καὶ ἀφοῦ ὅλη τὴν πρώτη ἐβδομάδα τῆς Ἁγ. Σαρακοστῆς ἐνήστευσε αὐτὴ καὶ ὁ γιὸς τῆς Μιχαὴλ καὶ προσεύχονταν μαζὶ μὲ τὸν Πατριάρχη Μεθόδιο καὶ τὸν ἱερό κληρο καὶ τὸ λαό, λιτάνευσαν καὶ ἀναστήλωσαν τὰ σεβάσμια εἰκονίσματα καὶ ἐστόλισαν πάλι τὶς ἐκκλησίες. Ἐκτοτε ὁ Πατριάρχης, ὁ ἱερός Μεθόδιος, καὶ οἱ λοιποὶ ἅγιοι ὁμολογητὲς ὥρισαν κάθε χρόνο κατὰ τὴν πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, νὰ γίνεται ἀνάμνηση τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν πλανήσῃ ὁ διάβολος κάποιον καὶ κατακρημνισθῇ στὴν αἴρεση τῆς εἰκονομαχίας.

Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἔνδοξη καὶ σωτήρια ἀνάμνηση μὲ χαρὰ ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ μακαρίζει ὅσους φυλάττουν ἀκέραιη τὴν παράδοση καὶ τὴν ὀρθοδοξία τῆς πίστεως καὶ προβάλλει μέσα ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ πού ἀκούσαμε τὸ παράδειγμα τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν σωτήρια ὁμολογία τοῦ Ναθαναὴλ. Γιατί δὲν εἶναι καθόλου φιλόνητο νὰ δεχόμεστε τὴν πλάνη τοῦ πλανεμένου, ὅπως ἐπίσης εἶναι ἀπάνθρωπο καὶ ἀντιχριστιανικὸ νὰ πολεμᾶ κανεὶς τὸν πλανεμένο ἀντὶ νὰ πολεμᾶ τὴν πλάνη ἐκείνου.

Τίποτα ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἀποκαλύφθηκε γιὰ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ δὲν εἶναι θεολογικὴ φιλολογία, ἀλλ' εἶναι θεολογικὴ ἀποκάλυψη πού ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ σωτηριολογικὴ διάσταση. «Λύμης λοιπὸν φθοροποιοῦ φυγόντες κακοδόξων, ὀρθοδοξίας φέγγει καρδίας ἐλλαφθῶμεν» (Ἀπόστιχ. μικροῦ ἔσπερ. Κυριακῆς Ὁρθοδοξίας). Ἀμήν.